

Комітет Верховної Ради України
з питань економічного розвитку

Рішення Комітету щодо
експертного висновку
до законопроекту № 13392

Згідно зі статтею 93 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до предмета відання і за дорученням Голови Верховної Ради України, Комітет для підготовки експертного висновку щодо відповідності вимогам антикорупційного законодавства, розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких законодавчих актів України щодо місцевої складової (локалізації) в публічних та оборонних закупівлях» (реєстр. № 13392), поданий народним депутатом України Наталухою Д.А. та іншими народними депутатами України.

Відповідно до пояснювальної записки проект Закону розроблений з метою усунення недоліків в практичній реалізації вимог Закону України "Про публічні закупівлі" та підзаконних нормативно-правових актів, вдосконалення нормативно-правового регулювання у сфері публічних закупівель.

У проекті Закону виявлено окремі положення, що містять корупційгенні фактори.

Положення проекту Закону містять правову невизначеність, що надають окремим державним органам дискреційні повноваження і не визначають порядку та підстав проведення заходів контролю.

По-перше, проект Закону не визначає чітких підстав для прийняття Міністерством економіки, довілля та сільського господарства України (далі – Мінекономіки) рішення про виключення товару з переліку з підтвердженим ступенем локалізації виробництва, що матиме наслідком неможливість суб'єкта господарювання приймати участь в окремих публічних закупівлях.

Проектом Закону передбачено, що комісія, утворена Мінекономіки, має право звертатися до цього міністерства з рекомендаціями щодо виключення товарів з переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації виробництва (зміни до пункту 6-1 розділу X Закону України «Про публічні закупівлі»). Водночас законопроект не містить критеріїв або підстав для прийняття такого

рішення, що надає Мінекономіки можливість діяти на власний розсуд та фактично унеможливує оскарження рішення суб'єктом господарювання.

По-друге, проект Закону містить правову невизначеність у новій процедурі верифікаційних виїзних перевірок, що надає дискреційні повноваження Кабінету Міністрів України.

Так, пропонується, що до 31 грудня 2032 року Мінекономіки здійснюватиме верифікаційні виїзні перевірки суб'єктів господарювання, які включили товар до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженням ступенем локалізації виробництва, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (абзац третій нового підпункту 13 пункту 6-1 розділу X Закону України «Про публічні закупівлі»). При цьому проект Закону не визначає предмет такої перевірки, підстави її проведення, процедуру оформлення результатів та їх правові наслідки.

Зазначене надає Кабінету Міністрів України дискреційні повноваження встановлювати підстави, межі повноважень та спосіб, у який діятиме Мінекономіки перевіряючи суб'єктів господарювання.

Крім того, такі перевірки мають ознаки державного нагляду (контролю), що суперечить Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», який передбачає здійснення державного контролю лише за наявності підстав та в порядку, визначених законом. Запровадження окремого порядку перевірок без законодавчого регулювання нівелює гарантії прав суб'єктів господарювання та створює передумови для зловживань.

Крім того, Комітет висловлює зауваження до окремих положень проекту Закону, що містять положення, які можуть обмежити конкуренцію під час проведення процедур публічних закупівель, а також передбачають здійснення заходів державного нагляду (контролю) органом із невизначеним статусом.

По-перше, положення проекту Закону створюють додаткові передумови для встановлення необґрунтованих або таких, що спотворюють конкуренцію, вимог до участі у публічних закупівлях.

Так, чинними положеннями пункту 6-1 розділу X Закону України «Про публічні закупівлі» передбачено, що ступінь локалізації виробництва визначається самостійно виробником товару та підтверджується Мінекономіки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Таким порядком, зокрема, затверджено перелік документів, які виробник повинен додати до заявки про включення товару до переліку.

Водночас змінами до підпункту 3 пункту 6-1 зазначеного розділу передбачається, що у разі здійснення закупівель товарів, визначених абзацом першим цього підпункту, спосіб підтвердження відповідності вимогам щодо локалізації визначає замовник.

Оскільки перелік документів, які підтверджують відповідність вимогам щодо локалізації виробництва, затверджується актом Уряду, надання замовнику закупівлі можливості самостійно визначати перелік таких документів є

необґрунтованим. Запропоноване може призвести до встановлення безпідставних вимог та спотворення конкуренції під час проведення публічних закупівель.

По-друге, проект Закону пропонує наділити орган з невизначеним статусом, повноваженнями державного контролю та можливістю впливу на допуск суб'єктів господарювання до участі в публічних закупівлях.

Так, передбачається, що Мінекономіки створює комісію з питань забезпечення формування та ведення переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації виробництва та відповідності інформації, що міститься в ньому, положення про яку визначається Кабінетом Міністрів України. Такій комісії надаються повноваження, зокрема, щодо перевірки переліку товарів із підтвердженим ступенем локалізації виробництва та документів, на підставі яких вони були включені (включення товару його безпосереднім виробником, здійснення виробником необхідних технологічних операцій виробництва, дотримання необхідного рівня локалізації) та розгляду скарг щодо невідповідності таких товарів, у тому числі шляхом виїзних перевірок суб'єктів господарювання. У результаті своєї діяльності комісія надає Мінекономіки рекомендації щодо підтвердження ступеня локалізації виробництва товару (зміни до пункту 6-1 розділу X Закону України «Про публічні закупівлі»).

При цьому проект Закону не визначає статус вказаної комісії та вимоги до її складу, а її повноваження мають ознаки державного нагляду (контролю). Однак, відповідно до статті 1 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» державний нагляд (контроль) – це діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування. Відтак наділення органу з невизначеним статусом повноваженнями органу державного нагляду (контролю) суперечить положенням зазначеного Закону.

Також з положень проекту Закону випливає, що Мінекономіки приймає рішення щодо виключення товарів з переліку товарів з підтвердженим ступенем локалізації виробництва на основі рекомендацій комісії. Водночас проект Закону не визначає порядку оскарження рішень такої комісії та не встановлює відповідальності її членів, хоча саме вони визначатимуть, чи дотримано необхідний рівень локалізації виробництва, що безпосередньо впливатиме на можливість суб'єктів господарювання брати участь у публічних закупівлях.

Подібні зауваження до проекту Закону висловила також громадська організація «Трансперенсі Інтернешнл Україна» (Transparency International Ukraine)¹.

Керуючись положеннями пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини першої статті 93 Регламенту

¹ <https://ti-ukraine.org/news/nova-hvylia-vymog-lokalizatsiyi-v-zakupivlyah-shho-gotyue-zakonoprojekt-13392/>

Верховної Ради України, Комітет на своєму засіданні 4 листопада 2025 року (протокол № 196) дійшов висновку та прийняв рішення, що проект Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про публічні закупівлі" та деяких законодавчих актів України щодо місцевої складової (локалізації) в публічних та оборонних закупівлях» (реєстр. № 13392) **в окремих нормах не відповідає вимогам антикорупційного законодавства.**

Голова Комітету

Анастасія РАДІНА

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Радіна Анастасія Олегівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000071931007105E100
Дійсний до: 24.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-12/17-2025/253656 від 04.11.2025

2046668